

Sygn. akt *XVI GC 1983/13*

POSTANOWIENIE

Dnia 8 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy

w składzie: Przewodnicząca *SSO Elwira Goćławska*

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2014 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa *M. S., E. S.*

przeciwko *Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) z siedzibą w W.*

o odszkodowanie

w przedmiocie skargi strony powodowej na orzeczenie referendarza sądowego z dnia 24 stycznia 2014 r.

postanawia:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

SSO Elwira Goćławska

UZASADNIENIE

W piśmie procesowym z dnia 24 grudnia 2013 r. powodowie wnieśli o zwolnienie ich od kosztów postępowania w całości. (k. 16-17)

Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2014 r. referendarz sądowy oddalił wniosek strony powodowej o zwolnienie od kosztów sądowych w całości. W orzeczeniu referendarz sądowy podniósł, iż powodowie nie zasługują na zwolnienie od kosztów sądowych, gdyż w drodze kredytowania lub spożytkowania we właściwy sposób drugiego z mieszkań, których właścicielką jest E. S. mieli możliwość uzyskania kwoty potrzebnej na uiszczenie opłaty od pozwu w wysokości 5 000 zł. Ponadto wskazał, iż powodowie posiadają samochód, który mogłyby stać się zabezpieczeniem pożyczki bądź zostać sprzedany. Zdaniem referendarza sądowego również wniosek strony powodowej w zakresie zwolnienia od innych kosztów sądowych nie zasługiwał na aprobatę, albowiem warunkiem wstępnym ubiegania się o zwolnienie od tych kosztów jest faktyczne zobowiązanie strony do ich poniesienia. Natomiast w chwili orzekania nie ciążył na powodach obowiązek poniesienia innych kosztów niż opłata od pozwu (k. 27-29).

W dniu 11 marca 2014 r. strona powodowa wniosła skargę na ww. orzeczenie referendarza sądowego, w której wystąpiła o zmianę zaskarżonego postanowienia zarzucając sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z przedłożonym w sprawie materiałem dowodowym, co doprowadziło do uznania, iż są oni w stanie ponieść koszty sądowe bez uszczerbku utrzymania koniecznego sobie i rodziny. W uzasadnieniu skargi wskazano, iż miesięczny dochód powodów wynosi 6 871,56 zł netto, natomiast łączne koszty utrzymania wraz ze spłatą zaciągniętych kredytów wynoszą około 6 470 zł miesięcznie, przy czym kwota ta ma charakter zmienny i w zależności od wydatków, jakie pojawiają się w danym miesiącu może mieć charakter rosnący bądź malejący. W dalszej kolejności strona powodowa argumentowała, iż o możliwości wniesienia pozwu w przedmiotowej sprawie podjęła informację tuż przed wygaśnięciem terminu do jego złożenia i tym samym nie miała możliwości zabezpieczenia środków niezbędnych do przeprowadzenia procesu. Ponadto wskazała, iż Sąd winien oceniać aktualną sytuację majątkową strony wnoszącej o zwolnienie jej od kosztów

sądowych, a nie sytuację potencjalną tj. możliwość uzyskania powyższych środków w drodze kredytowania czy sprzedaży samochodu, będącego własnością powoda M. S. (k. 34-36).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga na orzeczenie referendarza sądowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594, z późn. zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Sąd zasadniczo podziela ustalenia faktyczne i rozważania prawne poczynione przez referendarza sądowego w postanowieniu z dnia 24 stycznia 2014 r. Dokonane przez niego ustalenia w zakresie sytuacji finansowej umożliwiającej powodom poniesienie przez nich opłaty od pozwu należało uznać za słuszne.

Wskazać bowiem należy, iż z oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania powodów tj. M. S. i E. S. wynika, że posiadają oni nieruchomości o powierzchni 67 m⁽²⁾, samochód marki O. (...), który zgodnie ze złożonym oświadczeniem o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania jest własnością M. S., mieszkanie będące własnością E. S. o powierzchni 32 m⁽²⁾, a ponadto uzyskują łącznie miesięczny dochód w kwocie 6 871,56 zł netto (wynagrodzenie z tytułu umów za pracę powodów). Wprawdzie strona powodowa podniosła, iż z utrzymaniem przedmiotowych nieruchomości łączą się wydatki, ponadto ponosi koszty związane z utrzymaniem wspólnego gospodarstwa domowego, jak również koszty związane ze spłatą dwóch kredytów w wysokości po 1 600 zł każdy, w Banku (...) oraz Banku (...), które powodują, że z uzyskiwanego przez nich łącznie wynagrodzenia w stosunku miesięcznym pozostaje kwota około 400 zł. Z powyższego wynika jednak, że sytuacja finansowa powodów ma charakter stabilny i pozwala na dokonanie oszczędności w celu uiszczenia opłaty od pozwu. Rozpatrując zatem wnioski powodów o zwolnienie od kosztów sądowych w całości istotne jest przeanalizowanie, czy poczynili oni oszczędności we własnych wydatkach do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów własnego utrzymania. Jak wynika bowiem z licznego orzecznictwa Sądu Najwyższego, strona przygotowująca się do procesu sądowego powinna być świadoma wydatków związanych z tym przedsięwzięciem, stąd powinna się do niego przygotować przez poczynienie oszczędności i ograniczenie innych wydatków, które nie są niezbędne (orzeczenie SN z dnia 24 lipca 1980 r., I CZ 99/80, LEX nr 8257; z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84, LEX nr 8257 oraz z dnia 14 października 1983 r., I CZ 151/83, OSNCP 1984, nr 5, poz. 82). Sąd uznał, iż z przedstawionego przez stronę powodową oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania część opłat ponoszonych przez powodów nie należy do tzw. wydatków koniecznych. Bez wątplenia skarżąca bez uszczerbku dla swojego koniecznego utrzymania mogłaby ograniczyć wysokość spłat kredytów zaciągniętych na rzecz instytucji finansowych. Podkreślić bowiem należy, iż zobowiązania kredytowe wobec banku nie powinny być lepiej traktowane niż zobowiązania wobec Skarbu Państwa. Wręcz przeciwnie, opłata sądowa będąca należnością Skarbu Państwa powinna być przez stronę procesu traktowana priorytetowo. Do kategorii wydatków koniecznych nie można również, bez wątplenia, zakwalifikować opłat za ubezpieczenie dwóch mieszkań należących do powodów w wysokości po 100 zł każde. W dalszej kolejności należy wskazać, iż powodowie w oświadczeniu o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania nie wskazali, które opłaty ponoszone są przez nich w stosunku miesięcznym, a z których rozliczenie dokonywane jest w dłuższych okresach czasu. W związku z faktem, iż do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nie zostały dołączone dokumenty wskazujące na wysokość przedmiotowych opłat, należy w tym zakresie dokonać oceny kierując się doświadczeniem życiowym. W tym zakresie należy wskazać, iż do kategorii opłat ponoszonych w dłuższych odstępach czasu niż miesięczne należy zaliczyć opłatę za energię elektryczną w wysokości 150 zł, a co za tym idzie miesięczny koszt utrzymania wskazany przez powodów ulega proporcjonalnie podziałowi na ilość miesięcy w ciągu których ma być poniesiony, co jest równoznaczne z jego pomniejszeniem. Ponadto, Sąd nie był w stanie odnieść się do kosztów ponoszonych przez powoda w zakresie utrzymania wspólnego gospodarstwa domowego w wysokości 1 500 zł, gdyż w oświadczeniu nie wskazano jakie koszty zawarto w przedmiotowej kwocie, toteż nie można określić czy ich wysokość ma charakter konieczny. Pojęcie utrzymania wspólnego gospodarstwa domowego bowiem to pojęcie bardzo

szerokie i rozumie się przez nie, poza wspólnym zamieszkiwaniem, również wspólne zaspokajanie potrzeb życiowych (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 27 listopada 2009 r., II SA/Lu 587/09). W dalszej kolejności, jak prawidłowo wskazał referendarz sądowy, dodatkowe fundusze na uiszczenie opłaty od pozwu powodowie mogli uzyskać w wyniku wynajmu mieszkania należącego do E. S. o powierzchni 32 m⁽²⁾, za które kredyt spłacany jest jednakże wspólnie przez współmałżonków, a które to nie jest przez nich zamieszkiwane. Dokonanie powyżej wskazanych oszczędności pozwala na zaoszczędzenie przynajmniej 1 000 zł w stosunku miesięcznym bez uszczerbku dla zaspokojenia podstawowych potrzeb.

W dalszej kolejności należy wskazać, iż możliwość dochodzenia odszkodowania w niniejszej sprawie została zapoczątkowana uchwałą z sierpnia 2011 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W.. W związku z tym od momentu wejścia w życie niniejszej uchwały, a datą wpływu pozwu do Sądu tj. 3 sierpnia 2013 r. minął okres dwóch lat. Słusznie zatem uznał referendarz sądowy, iż strona powodowa miała możliwość, nawet w drodze oszczędności umożliwiających zaspokojenie podstawowych potrzeb, zgromadzić kwoty konieczne do obrony swoich praw w procesie, tym bardziej, iż w związku z immisjami powodowanymi przez pozwanego mogła przewidzieć, iż dojdzie do wszczęcia procesu przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) z siedzibą w W.. Wobec powyższego Sąd uznał, iż strona powodowa nie zasługuje na zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu.

W zakresie wniosku powodów o zwolnienie od pozostałych kosztów sądowych, innych niż opłata od pozwu, Sąd podziela stanowisko referendarza sądowego, który wskazał, iż wniosek w tym zakresie ma charakter przedwczesny. Podkreślenia wymaga bowiem, że na obecnym etapie postępowania sądowego powodowie nie mają obowiązku ponoszenia innych kosztów sądowych, niż opłata od pozwu w wysokości 5 000 zł. Jeżeli zaś taka konieczność zajdzie, to zdaniem Sądu Okręgowego powodowie będą mogli się na taką ewentualność przygotować.

Stąd też, na podstawie art. 398²³ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych orzeczono jak w sentencji.

SSO Elwira Goćławska

(...)

(...)

(...)

(...)